

“ การอนุรักษ์ “เรือจำลอง” อย่างน้อยจะทำให้คนรุ่นหลังได้รู้ว่าในอดีต
ประเทศของเราเคยมีเรือที่สวยงามเคยมีวัฒนธรรม และศิลปะที่มีคุณค่าของ
เราเอง การอนุรักษ์ให้ศิลปะแขนงนี้ให้อยู่คู่กับคนไทยจึงสำคัญมาก ”

“เรือดลอมจำลอง”

ธงชัย สายแสงจันทร์
อายุ 58 ปี

ที่อยู่ : 260 หมู่ 4 เทศบาลบางหญ้าแพรก 13 ถนนบางหญ้าแพรก
ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000

โทรศัพท์ : 08-1805-8737, 035-497-948

มีอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ตรงนี้เองที่เป็นการจุดประกายความคิดให้ผมอยากจะทำมาทำงานที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสมุทรสาคร และในที่สุดก็กลายมาเป็น “เรือฉลอมจำลอง” ที่ผมตั้งใจทำขึ้นขาย โดยวัสดุที่ใช้ในการทำเรือฉลอมครั้งแรกก็คือถังน้ำปลา จากนั้นได้ไปหาวัสดุอื่นๆ มาทำโดยเน้นเป็นพวกของเหลือใช้ เช่น ประตู ตู้ โต๊ะเก่า โดยไม้ที่คัดเลือกมาใช้จะต้องเป็นไม้สักเท่านั้น ผมวางขายครั้งแรกก็มีชาวบ้านเข้ามาดูและบอกว่านี่มันไม่ใช่เรือฉลอมแต่เป็นเรือโปิ๊ะ(เรือหาปลา) ได้ยินแบบนี้ทำให้ผมกลับไปค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องของเรือฉลอมใหม่ โดยไปดูงานของอาจารย์กมล (เรือใบมด) หาซื้อหนังสือ Blue Book ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับเรือฉลอม และศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจนเกิดความมั่นใจที่จะสร้างสรรค์เรือฉลอมจำลอง”

ด้วยความมุ่งมั่นที่จะทำเรือฉลอมจำลองอย่างจริงจัง ทำให้ครูธงชัยได้รับความอนุเคราะห์แบบแปลนเรือฉลอมของจริงจากอาจารย์ไพฑูรย์ ชาวมาลา (ผู้ประดิษฐ์เรือพื้นบ้านยุคแรกของไทย) จากนั้นจึงนำแบบแปลนมาย่อให้ได้ขนาดตามอัตราส่วนเท่าของจริง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องยากที่น้อยคนนักจะลงมือทำ

“กลุ่มของผมจะเน้นการทำเรือเสมือนจริง คือเรือจำลองที่ทำขึ้นนั้นจะต้องได้มาตรฐานตามสัดส่วนจริงของเรือทำนั้นไม่ยาก แต่ถ้าจะทำเรือจำลองให้ได้ขนาดตามอัตราส่วนของเรือจริงนั้น

ไม่ง่ายเพราะเรือฉลอมจะมีทวนหัว ทวนท้ายที่จะสูงกว่าเรือทั่วไป ทั้งนี้ เรือฉลอมที่ผมได้ค้นคว้าและนำมาเป็นต้นแบบในการทำเรือจำลองตอนนี้มีทั้งหมด 9 ชนิด ได้แก่ เรือฉลอมใบเดี่ยว เรือฉลอมสองใบ เรือฉลอมแม่น้ำ เรือฉลอมมีประทุน เรือฉลอมมีเก๋ง เรือฉลอมมีเก๋งมีประทุน เรือฉลอมท้ายญวน เรือฉลอมยนต์ และเรือฉลอมแปลง”

การทำเรือฉลอมนั้นจะเริ่มจากการแกะแบบแปลนของเรือทีละสัดส่วน จากนั้นจะนำแบบแปลนเรือมาติดที่ไม้และทำการฉลุให้ได้ขนาดเท่ากับแบบแปลน ขั้นตอนต่อไปจะเริ่มประกอบตัววงเรือ โดยเริ่มจากตัวกระดูกงูก่อนเป็นลำดับแรก และนำกระดานมาประกอบตัวท้องเรือจากบนลงล่าง คือ จากทวนเรือลงไปจนสุดท้องเรือ โดยจะใช้กาวร้อนเป็นตัว

ประสาน และจะใช้ผงซีลีออนมาฉุเพื่อให้อายุยืนยาวยิ่งขึ้น จากนั้นจึงจะนำเรือมาขัดเพื่อให้ท้องเรือเรียบสวยงามเสมอกัน ขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นการตกแต่งใส่รายละเอียด เช่น ใส่ประทุน เก๋ง ติดพังกาติดธง สมอเรือ และใบเรือ ถ้าเป็นเรือเล็กจะใช้เวลาเพียงวันเดียวก็เสร็จ แต่ถ้าเป็นเรือลำใหญ่ เช่น เรือยงยศโยชฌยจะใช้เวลาในการทำประมาณ 1 สัปดาห์หรือเรือสำเภาจีนพาณิชย์จะต้องใช้เวลาในการทำนานถึง 30 วัน

“ช่วงแรกที่เริ่มทำมีคนสนใจและขอเข้ามาทำเรือจำลองด้วย ซึ่งเราก็นัดเปิดให้เข้ามาเรียนรู้ แต่เนื่องจากการทำเรือนั้นสร้างรายได้ไม่มากนัก ทำให้คนที่สนใจทำเรือเริ่มหายไปทีละคนสองคน ผมจึงได้ไปเชิญชวนเด็กและเยาวชนให้เข้ามาทำอย่างน้อยก็เพื่อให้เขาได้ใช้เวลา

ว่างให้เกิดประโยชน์ เพราะในยุคนี้เด็กๆ จะให้ความสนใจเทคโนโลยีมากกว่า ถึงแม้ว่างานตรงนี้ไม่ค่อยมีคนสนใจเท่าที่ควรก็ตาม แต่ผมก็พยายามอย่างเต็มที่ในการเผยแพร่ให้คนเข้ามาทำอย่างน้อยก็เป็นการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับเขา”

ทุกวันนี้ครูธงชัย ยังคงเดินหน้าสร้างสรรค์งานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับเรือฉลอมเพิ่มเติมเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาทำเป็นหนังสือเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้รู้จักเรือฉลอม และได้เปิดบ้านเป็นศูนย์เรียนรู้การทำเรือฉลอมจำลอง เพื่อให้เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจได้เข้ามาศึกษาหาความรู้วิธีการทำเรือจำลองรวมถึงประวัติศาสตร์ของเรือฉลอม ที่ในวันนี้เราแทบจะหาแหล่งข้อมูลไม่ได้แล้ว

“ผมคิดว่างานศิลปะของไทยนั้นมีเสน่ห์ มีความงดงามมาตั้งแต่โบราณแล้วเราจะปล่อยให้ลบละเลหายไปสนใจจะทิ้งให้สูญหายไปตามกาลเวลา หรือเราจะเลือกอนุรักษ์เอาไว้ ผมขอเลือกแนวทางอนุรักษ์ถึงแม้จะไม่ได้อนุรักษ์เรือจริงที่มีขนาดใหญ่ก็ตาม แต่การอนุรักษ์ “เรือฉลอมจำลอง” อย่างน้อยจะทำให้คนรุ่นหลังได้รู้ว่าในอดีตประเทศของเราเคยมีเรือที่สวยงาม เคยมีวัฒนธรรมและศิลปะที่มีคุณค่าของเราเอง ดังนั้นการอนุรักษ์ศิลปะแขนงนี้ให้อยู่คู่กับคนไทยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก”

เรือฉลอมมีเก๋งมีประทุน